

LIETUVOS RESPUBLIKOS
PAKUOČIŲ IR PAKUOČIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO

ĮSTATYMAS

2001 m. rugsėjo 25 d. Nr. IX-517
Vilnius

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato pagrindinius pakuočių reikalavimus, bendruosius Lietuvos Respublikoje gaminamų ir į Lietuvos Respubliką įvežamų pakuočių ir pakuočių atliekų apskaitos, ženklinimo, surinkimo, naudojimo reikalavimus, kad būtų išvengta pakuočių ir pakuočių atliekų neigiamo poveikio aplinkai ir žmonių sveikatai, taip pat gamintojų, importuotojų, pardavėjų, vartotojų, atliekų tvarkytojų teises ir pareigas tvarkant pakuotes ir pakuočių atliekas.

2. Šis įstatymas taikomas visiems gamintojams, importuotojams, pakuočių gamintojams, pardavėjams, vartotojams bei atliekų tvarkytojams.

3. Šis įstatymas skirtas Įstatymo priede nurodytiems Europos Sąjungos teisės aktams įgyvendinti.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-286](#), 2005-06-30, Žin., 2005, Nr. 86-3206 (2005-07-16)

2 straipsnis. Pagrindinės šio Įstatymo sąvokos

1. **Atliekų tvarkytojas** – įmonė ar kitas juridinis asmuo, kuris tvarko atliekas pagal Atliekų tvarkymo įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimus.

2. **Energijos gavyba** – degių pakuočių atliekų naudojimas energijai gauti, jas deginant atskirai ar kartu su kitomis atliekomis ir naudojant gautą šilumą.

3. **Gamintojas (pakuočių naudotojas)** – asmuo, gaminantis ir (ar) pakuojančias gaminius, net jeigu pakavimo operacijas sutartiniais pagrindais atlieka kitas asmuo.

4. **Grupinė, arba antrinė, pakuotė** (toliau – **grupinė pakuotė**) – pakuotė, kurioje vartotojams ar gaminių naudotojams pateikiama tam tikra grupė prekių vienetų ar kuri naudojama prekių atsargoms papildyti. Grupinę pakuotę galima pašalinti nepažeidus gaminio.

5. **Importuotojas** – asmuo, kuris įveža į Lietuvos Respublikos teritoriją Lietuvos Respublikos vidaus rinkai skirtus į pakuotę supakuotus gaminius.

6. **Organinis perdirbimas** – aerobinis (kompostavimas) ar anaerobinis (biometanizavimas) pakuočių atliekų biologiškai skylančios dalies apdorojimas naudojant mikroorganizmus, kurio metu gaunama stabilizuota organinė liekana arba metanas. Šalinimas į sąvartyną negali būti laikomas pakuočių atliekų organinio perdirbimo būdu.

7. **Pakartotinis naudojimas** – bet kokia operacija, kurios metu pakuotė (sukonstruota taip, kad per naudojimo laikotarpį atlaikytų tam tikrą gabenimų skaičių) yra vėl pripildoma naudojant papildomus rinkoje esančius gaminius arba be jų ar panaudojama tam pačiam tikslui, kuriam ji buvo pagaminta. Jei tokia pakartotinio naudojimo pakuotė daugiau nebegali būti panaudota pagal paskirtį, ji tampa pakuotės atlieka.

8. **Pakuočių atliekos** – pakuotės ir pakuočių medžiagos, kurios pagal Atliekų tvarkymo įstatyme pateiktą atliekų apibrėžimą priskiriamos atliekoms, išskyrus pakuočių gamybos atliekas.

9. **Pakuočių atliekų naudojimas** – pakuočių atliekų tvarkymo būdas, numatytas atliekų naudojimo būdų sąraše, parengtame pagal Atliekų tvarkymo įstatymo reikalavimus.

10. **Pakuočių atliekų tvarkymas** – pakuočių atliekų surinkimo, vežimo, naudojimo ir šalinimo veikla.

11. **Pakuočių gamintojas** – asmuo, kuris gamina ir (ar) įveža į Lietuvos Respublikos teritoriją tuščias pakuotes, skirtas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai.

12. **Pakuotė** – gaminys, pagamintas iš bet kokių medžiagų ir skirtas gaminiams pakuoti, apsaugoti, tvarkyti, gabenti ir pateikti vartotojams ar gaminių naudotojams:

1) gaminys nėra pakuotė, jei jis yra neatskiriama kito gaminio dalis, yra skirtas tam gaminiui laikyti bei apsaugoti visą jo gyvavimo laikotarpį ir visos jo dalys naudojamos, vartojamos bei pašalinamos kartu (pavyzdžiui, ne pakuotė – kompaktinių diskų, vaizdo kasečių dėklai, vazonai, kuriuose augalas auga visą savo gyvavimą, įrankių dėžės, arbatos maišeliai, sūrius dengiantis vaško sluoksnis, dešrų apvalkalai; pakuotė – dėžutė saldainiams);

2) gaminys yra pakuotė, skirtas užpildyti pardavimo vietoje, taip pat vienkartiniai gaminiai, kurie parduodant užpildomi ir (ar) skirti užpildyti pardavimo vietoje, jei jie atlieka pakuotės funkciją (pavyzdžiui, pakuotė – maišeliai, skirti prekėms nešti, vienkartiniai puodeliai ir lėkštės, maistui vynioti skirta plėvelė, maišeliai sumuštiniams, aliuminio folija; ne pakuotė – maišiklis, vienkartiniai stalo įrankiai);

3) pakuotę sudarantys pakuotės komponentai ir pagalbinių elementai yra pakuotės dalys. Pagalbiniai elementai, tiesiogiai pritvirtinti prie gaminio bei atliekantys pakuotės funkciją, yra pakuotė, išskyrus atvejus, kai jie yra gaminio sudėtinė dalis ir visos dalys yra skirtos kartu naudoti bei pašalinti (pavyzdžiui, pakuotė – etiketės, pritvirtintos prie gaminio; pakuotės dalys – blakstienų tušo šepetėlis, lipnios etiketės, priklijuotos prie gaminio, sąsagėlės, plastikiniai dėklai, ploviklių pakuotės dangtelyje esantis dozatorius).

13. **Pardavėjas** – Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įregistravęs savo veiklą asmuo, realizuojantis gaminius.

14. **Perdirbimas** – pakuočių atliekas sudarančių medžiagų perdirbimas gamybos proceso metu, įskaitant organinį perdirbimą, bet išskyrus naudojimą energijai gauti, norint pakuočių atliekas sudarančias medžiagas panaudoti pagal pirminę ar kitokią paskirtį.

15. **Prekinė, arba pirminė, pakuotė** (toliau – **prekinė pakuotė**) – pakuotė, kuri kartu su gaminiu sudaro prekinį vienetą ir pateikiama vartotojams ar gaminio naudotojams.

16. **Transporto, arba tretinė, pakuotė** (toliau – **transporto pakuotė**) – pakuotė, kuri palengvina prekinėje ar grupinėje pakuotėje supakuotų gaminių gabenimą, tvarkymą ir gabenimo bei tvarkymo metu apsaugo juos nuo pažeidimo. Transporto pakuotėms nepriklauso kelių, geležinkelių, laivų ir lėktuvų konteineriai.

17. **Užstatas** – pinigų suma, pateikta už gaminio pakuotę siekiant užtikrinti, kad pakuotė bus grąžinta gamintojui ir (ar) importuotojui bei naudojama pakartotinai ar tvarkoma laikantis šio Įstatymo 3 straipsnyje nustatytų pakuočių atliekų tvarkymo prioritetų.

18. **Ūkinės veiklos vykdytojai** – pakuočių medžiagų tiekėjai, pakuočių gamintojai, importuotojai ir naudotojai, supakuotų gaminių importuotojai, pardavėjai, atliekų tvarkytojai. [Papildyti 2 straipsnį 19 dalimi]

19. **Prevencija** – pakuotę sudarančių dalių ir medžiagų bei pakuočių atliekose esančių dalių ir medžiagų, taip pat pakuočių ir pakuočių atliekų, susidarančių gamybos proceso, pardavimo, naudojimo ir pašalinimo metu, kiekio ir kenksmingumo aplinkai mažinimas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-286](#), 2005-06-30, *Žin.*, 2005, Nr. 86-3206 (2005-07-16)

3 straipsnis. Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo prioritetai

Ūkinės veiklos vykdytojai privalo vadovautis šiais pagal svarbą išdėstytais prioritetais:

- 1) naudoti visas galimas prevencijos priemones pakuočių atliekų susidarymui mažinti;
- 2) pakartotinai naudoti pakuotes;
- 3) perdirbti susidariusias pakuočių atliekas ir gauti iš jų naudoti tinkamus gaminius arba antrines žaliavas, tinkamas tokiems gaminiams gaminti;
- 4) naudoti pakuočių atliekas energijai gauti;
- 5) saugiai šalinti susidariusias pakuočių atliekas, kad jos nekeltų pavojaus aplinkai bei žmonių sveikatai.

4 straipsnis. Pagrindiniai pakuočių reikalavimai

1. Pakuotės turi būti projektuojamos ir gaminamos taip, kad jų tūris ir svoris būtų kuo mažesni, atsižvelgiant į būtinybę nepažeisti pakuojamo gaminio bei vartotojo saugumo, higienos reikalavimų, ir kad jos būtų priimtinos vartotojui.

2. Pakuotės turi būti projektuojamos, gaminamos, parduodamos taip, kad jas būtų galima pakartotinai naudoti, perdirbti bei sumažinti neigiamą poveikį aplinkai šalinant pakuočių atliekas ir (ar) pakuočių atliekų apdorojimo liekanas.

3. Pakuotėse ar jų dalyse turi būti kuo mažiau kenksmingų medžiagų, kurios gali būti išmetamos į orą pakuočių atliekų bei jų apdorojimo liekanų deginimo metu arba patekti į filtratą pašalinus pakuočių atliekas bei jų apdorojimo liekanas į sąvartynus. Ribinius leistinus kenksmingų medžiagų kiekius pakuotėse ir jų kontrolės tvarką nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

4. Pakartotinio naudojimo pakuotės turi būti pagamintos taip, kad jas būtų galima gabenti, keletą kartų naudoti, o panaudotas pakuotes būtų galima paruošti pakartotiniam naudojimui (išplauti, dezinfekuoti) nesukeliant pavojaus šiuos darbus atliekančių žmonių sveikatai ir aplinkai.

5. Pakuotės turi būti pagamintos taip, kad kuo didesnę dalį susidariusių pakuočių atliekų būtų galima perdirbti ar naudoti energijai gauti, o pakuočių atliekų biologiškai skylančias dalis kompostuoti tokiu būdu, kad į sąvartynus būtų šalinama kuo mažiau pakuočių atliekų.

5 straipsnis. Pakuočių ženklavimas

1. Kad pakuotes būtų galima identifikuoti ir klasifikuoti, jos turi būti ženklinamos nurodant pakuotėms pagaminti naudotų medžiagų prigimtį. Pakuočių ženklavimo tvarką nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

2. Gamintojai ir importuotojai (arba jiems atstovaujančios organizacijos), patys organizuojantys pakuočių atliekų tvarkymą, gali savo gaminių pakuotes žymėti tam tikru ženklu.
[Papildyti 5 straipsnį 3 dalimi]

3. Ant gaminio pakuotės turi būti nurodytas gaminio importuotojas ir (ar) gamintojas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-286](#), 2005-06-30, *Žin.*, 2005, Nr. 86-3206 (2005-07-16)

6 straipsnis. Pakuočių ir pakuočių atliekų apskaita

Ūkinės veiklos vykdytojai pakuočių ir pakuočių atliekų apskaitą tvarko ir ataskaitas teikia Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

7 straipsnis. Gamintojų ir importuotojų pareiga tvarkyti pakuotes ir pakuočių atliekas

1. Gamintojai ir importuotojai privalo imtis visų priemonių, kad tuščios transporto, grupinės ir prekinės pakuotės bei šių pakuočių atliekos būtų tvarkomos vadovaujantis šio įstatymo 3 straipsnyje nustatytais prioritetais ir kad būtų įvykdytos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytos pakuočių atliekų, perdirbimo ir kitokio naudojimo užduotys ir (ar) pakuočių surinkimo ir pakartotinio naudojimo užduotys.

2. Gamintojai ir importuotojai gali patys tvarkyti savo pakuočių atliekas (taip pat sutartiniais pagrindais pavesti šias atliekas tvarkyti atliekas tvarkančioms įmonėms) arba kartu su kitais gamintojais ir (ar) importuotojais steigti organizaciją (tapti organizacijos steigėjais), nurodytą šio įstatymo 10 straipsnyje, ar sutartiniais pagrindais tapti tokios organizacijos nariais ir jai pavesti organizuoti pakuočių ir (ar) pakuočių atliekų tvarkymą bei vykdyti visas ar tam tikras šio įstatymo jiems nustatytas pareigas. Gamintojas ir (ar) importuotojas, nusprendęs pats tvarkyti savo pakuotes ir (ar) pakuočių atliekas, privalo jas surinkti ir įvykdyti šio straipsnio 1 dalyje nustatytas pakuočių ir (ar) pakuočių atliekų tvarkymo užduotis.

3. Gamintojai ir importuotojai, nevykdantys šio straipsnio 1 dalyje nustatytų pakuočių surinkimo ir pakartotinio naudojimo užduočių ir (ar) nevykdantys ar neviseškai vykdantys pakuočių atliekų perdirbimo ir kitokio naudojimo užduotis, įstatymų nustatyta tvarka moka mokestį už aplinkos teršimą pakuočių atliekomis.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-286](#), 2005-06-30, *Žin.*, 2005, Nr. 86-3206 (2005-07-16)

8 straipsnis. Pardavėjų pareiga surinkti pakuotes ir pakuočių atliekas

1. Pardavėjai privalo priimti parduodamų gaminių pakuotes, už kurias nustatytas užstatas.

2. Pardavėjai gali patys organizuoti pakuočių ir pakuočių atliekų surinkimo ir rūšiavimo sistemas arba pagal sutartis naudotis organizuotomis atliekų tvarkymo sistemomis.

3. Pardavėjai prekybos vietoje turi teikti informaciją apie tai, kaip vartotojai gali grąžinti pakuotes ir pakuočių atliekas.

9 straipsnis. Vartotojų pareiga

Vartotojai privalo naudotis organizuotomis pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo sistemomis.

10 straipsnis. Gamintojų ir importuotojų organizacijos

Gamintojų ir importuotojų organizacijos steigiamos ir veikia bei gamintojai ir importuotojai dalyvauja jų veikloje Atliekų tvarkymo įstatymo nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-286](#), 2005-06-30, Žin., 2005, Nr. 86-3206 (2005-07-16)

11 straipsnis. Užstatai už pakuotes

1. Gamintojai ir importuotojai, parduodami gaminius, už kurių pakuotę nustatytas užstatas, privalo imti užstatą ir jį grąžinti pardavėjams, kai šie grąžina pakuotes.

2. Pardavėjai, parduodami gaminius, už kurių pakuotę nustatytas užstatas, privalo imti užstatą ir jį grąžinti vartotojams ar gaminių naudotojams, kai šie grąžina pakuotes.

3. Pakartotinio naudojimo pakuotė gali būti nepriimama ir užstatas negrąžinamas, jeigu ji pažeista ar užteršta tiek, kad nebegali būti naudojama pakartotinai.

12 straipsnis. Atsakomybė už šio Įstatymo pažeidimus

Asmenys, pažeidę šio Įstatymo reikalavimus, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

13 straipsnis. Pasiūlymai Vyriausybei

Vyriausybė ar jos įgaliota institucija iki 2002 m. liepos 1 d. nustato pakuočių ir pakuočių atliekų surinkimo, perdirbimo ir kitokio naudojimo užduotis, parengia ir patvirtina teisės aktus, nustatančius ribinius leistinus kenksmingų medžiagų kiekius pakuotėse bei jų kontrolės tvarką, pakuočių ženklinimo bei pakuočių ir pakuočių atliekų apskaitos tvarką, pakuočių, už kurias privaloma imti užstatą, sąrašą ir užstato dydį, užstato sistemos įgyvendinimo tvarką bei kitus šiam Įstatymui įgyvendinti būtinus teisės aktus.

14 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Įstatymas įsigalioja nuo 2003 m. sausio 1 d.

Įstatymas papildytas priedu nuo 2005-07-17

Nr. [X-286](#), 2005-06-30, Žin., 2005, Nr. 86-3206 (2005-07-16)

Lietuvos Respublikos
pakuočių ir pakuočių
atliekų tvarkymo įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 1994 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų.

2. 2004 m. vasario 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/12/EB, iš dalies keičianti direktyvą 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-286](#), 2005-06-30, Žin., 2005, Nr. 86-3206 (2005-07-16)

PAKUOČIŲ IR PAKUOČIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO 1, 2, 5, 7, 10 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO PRIEDU ĮSTATYMAS

*** Pabaiga ***

Redagavo: Angonita Rupšytė (2005-07-18)

anrups@lrs.lt